

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyitttár pótlásra 50 fillér.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Felolószerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.Főszerkesztő:
MARGITAI JOZSEF.Kiadó és japtulajdonos:
STRAUSZ SANDOR.

A becsületért.

Sok üres és tartalmatlan frázis puffogott már el színpadon, szószéken s irodalomban a becsületért. Ez a fogalom, mely nek még körülhatárolása is mai nap nagy nehézségünkbe kerülne, annyira lefogtatta magának a közéletben vitt elsőrendű szerepet, hogy miatta sok okos és életravaló eszme s fogalom vezetészerepéhez nem juthat.

Bizonyos, hogy éppen ezen elsőrendű szerepvivése miatt, sokszor ferde útra viszi még a legmegállapodottabb s legtisztább fejű gondolkodó s elragadtatja még azt is, akinek természetesen talán még azt is eltűrné, hogy fát vágnának a háta közepén.

Különösen farsang s böjt idején sokat szerepeltetik a becsületet, mint fogalmat, amikor a sok lovagias effér, mely néha-néha egy ártatlanul ellaposott tyukszem miatt szenvedett sérülést, kerül elintézésre, a becsületnek, mint olyannak kireperálására. Természetes, hogy az a négy fess legény, aki a lovagias ügyet elintézi, maga sem tudná megmondani, hogy a lelépett tyukszemnek tulajdonképpen mi köze van a becsülethez; de azért még ők sem riadnak vissza attól, hogy éppen ebből az ügyből kifolyólag becsületbírószágot ne hívjanak össze, hogy a szóbanforgó ügyben X. avagy Y. méltó-e arra, hogy lovagias elégtételt adjon egymásnak.

Máskor meg valóban olyan ügyek kerülnek színpadra, melyek nemcsak egyes szereplő egyéniségek magán, hanem közéleti becsületét is erősen érintik s ilyenkor sokan igen sokszor a bíróság segítségét kéri, hogy

azok foltozzák meg kissé elszakgatott becsületüket. Általában azt tapasztaltuk, hogy rendszerint kevesen elégednek meg azzal az elégtétellel, melyet nekik a bíróságok szolgáltatnak s innen magyarázható, hogy a legtöbb becsületbeli ügyet, a bíróságok mellőzésével, maguk között intézik el a felek váltakozó szerencsével.

Hogy a becsületbeli ügyeket nálunk még mindig az ósdi lovagias elintézésre bízzák polgártársaink, annak éppen ezen a ponton találhatjuk meg sarkalatos hibáját. A bírósági elintézés sok helyen s kivált a jobb körökben, nem fejezi végkép be azt a szóbanforgó ügyet, míg a lovagias elintézésbe mindenki belenyugszik.

Sokszor előfordul, hogy valakit olyan cselekedetek elkövetésével vádolnak, melyek ha tényleg megtörténtek, a büntetőörvénykönyv szerint súlyos minősítés alá esnének. Ilyenkor természetesen legelső-sorban a bíróság segítségét veszi igénybe az illető. De ha a bíróság elégtételt is szolgáltat neki s a vádaskodót a legelső-sorban is bünteti, a társadalom az ügyet nem tekinti befejezettnek, mert még mindig nem látja tisztázva a helyzetet, amennyiben nem tudja, hogy az illető megrágalmazott tényleg olyan ártatlan-e, mint a ma született báránka? Miért is a bírósági elintézés után is még mindig marad fenn egy függő kérdés, mely elintézését talán sohasem talál s az illető megvádolt egyéniség holta napjag háta hordja a megbélyegző foltot.

Bizonyos, hogy sok függ attól, hogy egyes esetekben ki a megvádolt s ki az, aki az illetőt megvádolja. A társadalom már előre

megalkotja magának véleményét. Ilyenkor a becsületet megreparálni száz bírói verdikt nem képes.

A becsületért vívott küzdelmekből a tisztla, makulátlan férfiúi becsületnek mindenkor győzedelmesen kell kikerülnie; de bizonyos, hogy azt nem szabad minden percben előrángatni; mert bizony tapasztalható is tudjuk, hogy a sokszor tisztított ruha csakhamar elkopik s alóla kilátszik a sokszor tisztátalan, meztelen könyök.

Magyarország kultúrája az 1911. évben.

IV.

Iparostanonociskolák. Az 1911. év folyamán az ország területén összesen 583 iparostanonociskola működött. Jelleg szerint állami volt 32, felekezeti 3, gyári, illetve társulati 37, községi 511. Az iparostanonociskolák belterjes fejlődését bizonyítják, hogy a közmisereti osztályok száma 164 új osztállyal 2843-ra szaporodott, a rajzcsoportok száma 256 új osztállyal együtt 2224. Az 583 iskolába összesen 113.174 tanonc iratolt be, ezek közül az iskolai évet befejezte 94.510 tanonc (83.5%), az előkészítő osztályba járt 23.031 tanuló (20.4%), a III. osztályt befejezte 14.884 tanonc (13.2%).

Az iparostanonociskolák, beleszámítva a fővárosiakat is, segélyezésére az állampénztárból 425.832 K. az országos tanonciskolai atápból 193.664 K. összesen 619.496 K. utalványoztatott. Az iskolafenntartók 1.843.988 K-t fordítottak az iparostanonociskolákra, tehát az összes fenntartás-költségek 2.463.484

A földi paradicsom.

Hta: Kozma Imre.

Már olyan régen láttam. Miért nem volt nálunk? — szólt a leány, dióbarna szemét meleg bársnyos tekintettel emelte a belépő ifjúra. Hangjában volt valami a kérő, az engesztelő szerelmes asszonyi lélek remegéséből. S mikor az ifjú a feljebb nyújtott kezét sajátjában nyugtatva mélyen belénezt az azokba a fényes, hamiskás csillagokba, a leány szemérmes pirulással sütötte le szemét, epedve várta a választ. Az ifjú megvárta, míg szelíd tekintetét újra fölemelte a leány és csak akkor válaszolt.

— Nézz: Piroška, mit keressek én magunknál, mikor maga mondta nekem, hogy az a másik tetszik magának.

— Tetszik, de csak úgy . . .

— Piroška, maga szerelmes Gyuriba.

— Nem! — felelte szinte öntudatlan gyorsasággal a leány.

— Hiába tagadja! Most, hogy kétheti távollétem után visszajöttete, mindenkivel azzal fogadott.

— Nem igaz!

— Nekem olyan valaki mondta, aki magától hallotta.

— Tőlem?

— Igen.

— Én csak Honkának mondtam, hogy nekem tetszik.

— No ez már elég. Tudhatja azt, hogy amit egy jó barátom tud, az már nem titok.

— Nekem már Honka nem barátom.

— No valjha meg, maga szereti Gyurit?

A leány csak hallgat, majd elfordul; de könyeit nem tudja visszatartani. Megindulnak azok, mint a hegyi patak. Ráborul a zongorára és sir keservesen. A fiú csak hagyja egy ideig. Hadd sirja ki magát. Mikor a szív megtelek örömmel, mosoly ül az ajkakra. Mikor a szívet fájdalom marcangolja, megindul a szemből az a tiszta, csilámló harnatessepp és gördül, perog egymásután.

Mily ejbájoló látvány virágkelyhen egy csillogó harnatessepp! Mily megható kép egy üde, fiatal leányarcon a könyvessepp! — Gyengédtelesen kézzel nem szabad ezekhez hozzányúlni.

Az ifjú lassan közeledett a leányhoz. Átkarolta, majd fejét gyengéden felemelve a szemé közé nézte suttogta:

— Piroška, maga engem szeret!

A leány e szóra eltakarta arcát és hevesebben zokogott. Szemét ugyan el tudta takarni, de azt a pirosságot, mi előtörtte füle hegyéig, már nem lehetett eltakarni. A lélek ezen öntudatlan megnyilvánulását látva az ifjú, meleg bizsergést érzett a testében. Szíve erősebben vert, szólni próbált, de hang nem jött a torkán. Feje szédült; keze, mely a leány derekán nyugodott, megremegett. Szinte maguk sem tudták, meddig állottak így, mikor a leány fölemelve tekintetét, a

fiú szemébe nézett. Szerelmes lelkük minden forrósága ott zottt szemük fényében. Éreztek, hogy e tekintetben örökké ölelkezett a lelkük.

— Mikor Maga meg az Honkának kezdett el udvarolni — szólt a leány ducáskodva.

— Maga édes, aranyos, kis csacsi — szólt a fiú, miközben két keze közé vette a leány könyhartatos, boldogságtól suzároz arcát. — Hát maga elhiszi, hogy én más lányra tudnék gondolni akkor, mikor csak a maga szemében találhatom meg az én üdvösségemet? Nem! nem!

— Hát akkor miért nem táncolt velem a multror, mikor én csakis azért mentem el, hogy magával táncoljak?

— Kicsit szekálni akartam magát.

— Köszönöm szépen!

— De hiszen maga is megadta rá a választ. Tudja, hogy én két éjjel nem aludtam, olyan féltékeny voltam Gyurira!

— Pedig nem szeretem Gyurit.

— Hanem? . . .

— Más valakit — A leány ezt a két szót már megint az ifjú karjai között rebegte el. S mikor a fiú a leányt szorosán keblére ölelte ajkuk összeértek, úgy érezték, hogy ők már elérték mindazt, amit kívánni lehet.

Pedig de sok kívánni való van még a szerelmen kívül!

K-t tettek ki. Egy-egy iparostanonc iskolázatása átlag 2176 K-ba került.

Kereskedőtanonciskolák. Az 1911. évi folyamán összesen 105 kereskedőtanonciskola működött. Jellemre nézve állami 6, magániskola 1, társulati 39, községi 59 iskola. Az osztályok száma 321. Beiratkozott 7641 tanonc, ezek közül a tanévet befejezte 6637 tanonc (86,9%), az előkészítő osztályba járt 784 tanonc (10,3%), míg a III. osztályt befejezte 1198 tanuló (15,7%).

Ezen iskolák segélyezésére az állampénztárból 45.610 K utalványoztatott, az iskolafenntartók 271.388 K-t fordítottak rájuk, így az összes költségek 316.988 K-t tettek ki. Egy-egy kereskedőtanonc iskolázatása 4148 K-ba került.

A 34 női kereskedelmi tanfolyamban a tanulók létszáma 2023 volt, közülük évközben kimaradt 162 A tanfolyamok fenntartására 203.140 K fordítottot, egy-egy tanuló oktatása átlagban 100 41 K-ba került.

Az 1910—1911. tanévben a kereskedelmi alkalmazottak részére 17 tanfolyam működött, melyekbe összesen 599 alkalmazott iratkozott be, a tanévet a hallgatóknak csak a fele fejezte be. E tanfolyamok fenntartására 37.108 K fordítottot, melyből 5600 K államsegéllyel fedeztetett.

Tanítói tanfolyamok. Az iparostanonciskolákban a közismeretek tanulásával 2835 tanító, a rajztanítással 1857 tanító volt megbízva, utóbbiak közül 1230 képesített, 627 nem képesített. Az 1911. évben 13 iparostanonciskolai tanfolyam működött, amelyekben 355 tanító vett részt.

A kereskedőtanonciskolákban 496 tanító volt alkalmazva, közülük 134 nem volt képesítve szaktárgyak tanítására. Ezek szakképzésének művelésére Szegeden volt tanfolyam szervezve, amelyen 26 tanító vett részt és kapott bizonyítványt.

Az 1910—1911. tanév folyamán 24 iparostanonciskolai szakfelügyelő 322 iskolát, 8 kereskedőtanonciskolai szakfelügyelő 56 iskolát látogatott meg. Az 1911. évben az ország területén 70—80 tanoncotthon működött, közülük 50 tanoncotthon vezetője 200—200 K díjazásban részesült. Dacára annak, hogy a tanonciskolák egyre többben a tanulók csekély előképzettsége, a tanoncok átlagos rendkívül szegényesége, az iskolai helyiségek és butorzatának a korosabb tanoncok számára alkalmatlan volta, a felszerelések hiányossága, a mulasztásoknak sok helyütt lanyha ellenőrzése, a legtöbb helyen divó esti oktatás, az osztályok zsúfoltság, mely számos helyen a törvényes létszám fölül emelkedik, oly tényezők, melyek bénítólag hatnak a tanoncotthonok rohamosabb fejlődésére: mégis az illetékes tényezők rokonszenvvel és előzékenységgel viselkedtek a tanoncotthonok fejlődése és jövője iránt.

Új szabályrendelet a vásárokról.

Zalavármegye törvényhatósága egy új szabályrendeletet adott ki. Az új rendelet a Zalavármegyében tartandó vásárokat rendszabályozza s rendkívül üdvös intézkedéseket tartalmaz.

Elsősorban is a rendelet a rendőrhatóságot áthágási ügyekben, vagyis melyekben a pénzbüntetés szabadságvesztésre át nem változtatható, büntető szankcióval látja el. Tehát a rendőrhatóságoknak ez ügyekben jogukban áll a száz koronáig terjedhető pénzbírságot kiróni. Az új vásári rendelet egész Zalavármegye területére szól s a következő intézkedéseket foglalja magában:

1. Súlyosan tilalmazza a vásárokon való káromkodást, botránnyos perlekedést, egyáltalában az adás-vevés lármas elintézését.

2. Minden adásvétel hitelesített mértékkel történjen.

3. Koldusoknak, kockavetőknél, vagy bármely más szerencsejátékosnak tilos a vásárokon mesterségüket gyakorolni.

4. Ha két ember alkuszik, tilos a harmadiknak közbeledni s nagyobb igérettel a másikat a vételtől elűlni.

5. Gabonát eladni csakis az erre kijelölt helyen szabad.

6. A helypénz ügyében eddig a városi vagy községi előjáróság, ezentúl a rendőrkapitány illetékes.

7. A helypénz fizetése alól való kivonás áthágást képez, mely esetben az illető 20 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtható, mely pénzbírság a városi szegény-alapra fordítandó s elzárásra át nem változtatható.

8. Mindazon egyének, kik ezek ellen vételnek, 100 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújthatók.

K Ü L Ö N F E L É K.

— **Ejegyzés.** Hajas Vilma kisasszonyt, Hajas József a Zrínyi-szálló tulajdonosának leányát ejegyezte dr. Vízkelety Árpád letenyei szolgabíró.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Csáktornyai Takarékpénztár a Nappközi Otthon céljaira 50 koronát, továbbá egy legjobb fiú- és egy leány — polgári iskolai — tanulónak az iskolai év végén leendő megjutalmazása céljából szíves volt 40 koronát juttatni. A kultúra és a humanizmus érdékében hozott nemes áldozataért fogadja ez úton is úgy a Nappközi Otthon, mint a polg. iskola igazgatóságának legmelegebb, hálás köszönetét.

— **Közygylesek.** A csáktornyai Takarékpénztár február 23-án tartotta 41-ik rendes közgyűlést Pálya Mihály igazgató elnöklei alatt. A határozatképesség konstatálása után az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése tudomásul vétetvén, a közgyűlés a zárószámadást jóváhagyta s a felmentvényt az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak megadta, végül a nyerevény felosztásra szóló javaslatot elfogadta. Eszerint részvényenként 20 K osztalékot fizet a takarékpénztár, közcelokra 1050, igazgatósági jutalékul 6739 50, a tisztviselők tiszteletdíjára 6250 koronát fizet ki; 3501 korona pedig leírásra kerül. Az alapszabályok némi módosítása után megválasztattak: Pálya Mihály (igazgató), Csakathurner Ármin, Pecsnornik Ottó, Sztrahia Ferenc (ig tagok), Binder Károly, Dénes Béla, Herzer Izidor (r.); Grész Ernő és Verbancsics Ferenc (pót felügyelő biz. tagok). — A Csáktornyai Takarékpénztárban múlt hó 22-én volt meg a közgyűlés Tóth István igazgató elnökletével. Emlékezetes, hogy a takarékpénztár 17-ik közgyűlést új épületében tartotta meg, mely körülményt előnké innepélyesen hangsúlyozta is. A közgyűlés a részvénytőke felemelése folytán szükségessé vált módosítást az alapszabályokon loganatosította; majd a feljavított igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentéseket tudomásul vette. A mérleg elfogadása után a nyerevényfelosztáshoz is hozzájárult. Ugyancsak egyhangulag fogadta el a közgyűlés az igazgatóság által a részvénytőke felemelése tárgyában tett javaslatot; ezzel az intézet új részvénytőkéje ötszáz ezer koronát képez. Az igazgatóságba újból beválasztottak Petrics Ignác és Plichta Béla.

— A Muraközi Takarékpénztár múlt hó 27-én megtartott 32. közgyűlésén a jelenlétes tudomásul vétele után a közgyűlés a nyerevényfelosztást elfogadta. A tiszta nyereség 50747 07 K-t tesz ki, melyből osztaléokra részvényenként 50 K-t fizet az igazgatóság; jutalmazásokra 7814, jótékony célra pedig 740 K-t fordít. Igazgatósági tagok lettek: ifj. Neumann Miksa, Rosenberg Rezső, Fischer Endre; felügyelő-bizottsági tagok: dr. Viola Vilmos, Neumann Simon, Zoor Dénes, ifj. Morandini Bálint, Neumann Vilmos.

— **Új gyógyszerár.** Stridóvár és vidéke tudvalevőleg gyógyszerárt kapott. A minden igényeket kielégítő gyógyszerárt a tegnapi napon adták át hivatalosan a forgalomnak. Az új gyógyszerész Schweitzer Sándor; a gyógyszerárt (Szent Jeromás) Stridóváron, a Knezevich-téren lévő Sostaries tele házában nyert elhelyezést. A gyógyszerárnak a legmodernebb berendezés van s így nemcsak gyógyszereket készít, de orvosi műszereket, ápolási s illatszereket, különlegességeket stb. tart állandóan raktáron. Az új gyógyszerárnak nemzeti szempontból is nagy jelentősége van, mert a stridóvári nép, mely eddig kényelmi szempontból Luttenbergbe, a szlovén eszmei létszékbe, járt orvosáért, ezentúl otthon szerezheti azt be.

— **A magyarosítás jutalmai.** Zalavármegye Nemzeti alapjából a szokásos 60 K jutalmakat ez évben Scossa Dezső dr. kur. tanácsos, tanfelügyelő, Bezenhoffer Mihály nagyfalusi és Pataki Viktor kótori áll. isk. igazgató-tanítóknak és Schrey Ferencné drávasárhelyi állami s Gyarmati Józsefné alsódombóruki közs. tanítónőknak adományozta — a magyarosítás terén kifejtett sikeres működésükért.

— **A muraszombati polgári iskola.** Hirt adtunk egyik múlt számunkban, hogy a Vendvidéki Magyar Egyesület egész vezetősége és választmánya lemondott, mert a kormány a muraszombati polgári iskola felállítására elől ez időszáig kitér. Habár az egyesület ezzel kapcsolatba került, mégis meg egyszerű kísérletet tesznek, hogy Muraszombati polgári iskolát kapjon. Ezért az egyesület megbízásából Kovács István alelnök s Sömen Lajos dr. titkár Vasvármegye alispánjához lelkes átiratot intézett. Az egyesület arra kéri az alispánt, kövessenek el mindent, hogy az iskolát szeptember havában megnyissák, mert különben a nemzeti mozgolódások folytán a vendvidéken veszendőbe megy a magyarság s ekkor nincs szükség az egyesületre sem, mert az illetékes hatóságok segítségével nélkül nem vezethet eredményes munkát. A ziskolához szükséges telek már megvan, az építkezésre körülbelül 75 ezer korona rendelkezésre áll és 1914. jan. elsejéig a tanerőket is kész Muraszombati fizetni.

— **A légrádi Zrínyi-szobor.** Mintegy tízezer példányban vitte szerte az országban a posta azokat a gyűjtőleveket, melyeken Légrád község ágilis helyettes jegyzője és községi bírja egy, Légrádon felállítandó Zrínyi-szoborra való adakozásra szólítja fel a hazafias közönséget. Minden magyar embernek a lelkebe van véve Zrínyi Miklós, a tudós, a lángelmű hadvezér, a lángoló hazafi és írónak emléke, nem szükséges tehát azt esetelni, elég, ha annyit monddunk, hogy a szobor felállításával is örökíteni kívánjuk halhatatlan emléket, mely itt, a határszáron hirdetője lesz annak, hogy: ne bántsd a magyart! Amikor a lelkes felhívást egész terjedelmében közzöljük, ajánljuk a légrádiak hazafias vállalkozását a nagy-

eredemű közönség szíves pártfogásába. Lapunk is szívesen áll a gyűjtők sorába s a gyűjtést a szerkesztőség és kiadóhivatal magaréséről ezenen 15 koronával megkezdi. A beküldött adományokat esetről-esetre nyugtalmi s rendelétesők helyére juttatni fogjuk.

— **Nyilvános köszönet.** A Csáktornyai Takarékpénztár r. t. 300 koronát a kórház-alapra, a Muraközi Takarékpénztár r. t. a kórház-alapra 250 koronát, a szegény-alapra 60 koronát adományoztak. Ezen nemes cselekedetükért ezúton is hálás köszönetét nyilvánítja az Előljáróság.

— **Zugiskola.** Ezen a címen lapunk múlt számában tévesen hoztuk a stridóhegyi zugiskolát. Ezt készségesen rektifikáljuk, mert Stridóhegyen zugiskola nincs, amit a körjegyzőség területén működő négy áll. iskola teljesen ki is zár.

— **Baleset.** Gróf Batthyány Pált, vármegyének volt főispánját, könnyen végzetessé válható baleset érte. Kocsija, melyen feleségével ült, neki ment egy omnibusznak és telborult. Az összeütközés azonban szerencsére következmények nélkül folyt le, mert a grófi párnak, az ijedségen kívül, egyéb baja nem történt.

— **Állattenyésztés.** Csáktornya előjárósága már régen foglalkozik a fontos kérdéssel, hogy mikép lehetne az állattenyésztést fellendíteni. Szükségessé teszi a megoldást a nagymérvű export, mely a szarvasmarha, különösen az úszók tömeges levágását vonja maga után, mi azután az állatállományt fejlesztésében erősen megakasztja. Ez okból Csáktornya előjárósága ártit a szomszéd hatóságokhoz, hogy egyetemes megállapodásra jutva, közös feltérjesztést indítsanak a kormányhoz, hogy erre nézve az iniciatívát onnan kapják.

— **Minta szőlőoltványokat** ingyen küld. Mili telep. szőlőiskola Nagyösz. ha árjegyüket kéri.

— **Új rendelet a gyógyszerésznők ügyében.** A gyógyszerési pályára lépő nőeknek még mindig több nehézséget kell megküzdniük, mint a férfiaknak. A gimnáziumból csakis jó bizonyítvánnyal léphetnek a gyógyszerési pályára, de erre is külön miniszteri engedély szükséges és éppen most jelent meg egy rendelet, amelynek értelmében a gyógyszerésznők gyakornoki ideje csak attól az időponttól számít, amikor az engedélyt már megkapták és a rendelet figyelmezteti a pályára lépni szándékozó nőket, hogy ezt az engedélyt idejekorán kérjék a kultuszminiszteriumtól, mert ellenkező esetben megtörténhetik velük az, hogy gyakornoki idejüket nem fogják teljes egészében figyelembe venni.

— **A tizkoronások bevonása.** Rendelet jelent meg, mely szerint a 10 koronás bankjegyek február 28-ig a forgalomból kivonandók. Ez az intézkedés azonban csak azokra a házasfű 10 koronás bankjegyekre szól, amelyek 1900-ben bocsáttattak ki. A mostan általános forgalomban lévő 10 koronás bankjegyek 1904-iki keletűek s így nem is vonatnak be.

— **A denaturált iparsó ára.** A m. kir. pénzügyminiszter a közelmúltban megjelent rendeletével közzhírre tette, hogy a 3%-os szóddával denaturált iparsó-ára nézve azokat az árakat, melyek az 1912 évre megállapítottak, az 1913. évre is fenn tartja. Ezek szerint a tiszta iparsó ára százszáz métermázsán alól mennyiségben métermázsánként 2 korona 57 fillér, a tisztátalan iparsó pedig 2 kor. 17 fill. Egyszáz métermázsá vagy azon felüli mennyiségűnél az ár métermázsánként:

a tiszta iparsónál 2 korona 20 fillér, a tisztátalan iparsónál 1 kor. 80 fill.

— **Romlott takarmáyrépagam.** A múlt nyári és őszi szakadatlans esők okozták, hogy a répagamot a legtöbb termőhelyen nem bírták szárazon betakarítani, hanem ott csirázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog repát teremni; mert nagyobb részben ki sem kel s ami kevés még ki-csirázik, az sem bír elég termőerővel, hogy rendes repát fejlessen, hanem ujjnyi vékonyágú gyökert fejleszhet csak. Ember emlékezet óta még sohasem került annyi megbízhatatlan, gyengén csirázó és kevert répagam forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak cselekedni, ha répagam beszerzése alkalmával a legszörűbb írásbeli jótállást követelik az eladó részéről csiraképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szem előtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állattartását katasztrófával határos bajok érhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földművelésügyi miniszterium szintén készül állást foglalni ez ügyben.

— **A vetőmag szállítása.** A magyar kir. kereskedelmiügyi miniszter az őszi abnormalis időjárás következtében elmaradt vetések pótlása céljából a tavaszi vetőmagszállítványokra díjkezdményt engedélyezett. A rendelet értelmében hazai állomásokról vetési celokra szállítandó buza, z. b. árpa és tengeri vetőmagküldeményekre apr. 15-éig az államvasutak vonalára kedvezményes díjszabást engedélyezett. Akik a kedvezményt igénybe venni óhajtják, azok a vármegyei gazdasági felügyelőség által kiállított igazolványt tartoznak a favarlevélhez csatolni.

— **Sorozás.** Zalavármegyében a leérkezett miniszteri rendelet értelmében március elsőjén kezdődnek meg a sorozások. Csáktornyan április 17, 18, 19, 22 és 23-án. Perlakon 23, 24, 25 és 26-án soroznak. Alsótdványán április 10, 12, 14, 15, 16-án. Letenyén április 28, 29 és 30-án ejtik meg a sorozásokat.

— **Szerencsétlenség.** Szegedben, 19 kilométernyire a nabrezinai vasúti állomástól, borzalmas szerencsétlenség történt febr. 19-én reggel 4 órakor. Ott muraközi vasúti munkás, u. n. strekar, esett áldozatul a fűzvérszék, mely a déli vasút igazgatóságától rendelkezésükre bocsátott menedékházal porrá égette. A szerencsétlenül jártak, akik egytől-egyik Drávaegyháza valók voltak, a következők: Negovecz József, Gyarmadi Lőrinc, Kosnák Mátyas, Palsita István és Neumann György. A menedékházban a szerencsétlenek aludni szoktak. Most is itt pihenték ki napi fáradaimukat, amikor a veszedelem torkába estek. A tűz okát eddig még nem lehetett megállapítani. Lehet, hogy az arra rohogó vonat mozdonyától keletkezett; vagy a szoba kályhája idézte elő, melytől a szalma, melyen a munkások aludtak, lángra kaphatott; az sem valószínűtlen, hogy valamelyik munkás pipája okozta a tüzet. Hrabaváló volt a gyors segítség. A házacskát megmenteni nem lehetett, az emberek sem, akik Neumann György kivételével mind szénre életek. Neumannnak sikerült ugyan futással megmenekülnie, de teljesen összegeve, eszméletlen állapotban van, akivel szemben az élesztési kísérletek eddig teljesen meddőnek bizonyultak. A holtakat az ottani hatóság az agnoszkálás után biztosségesen eltemette s gondoskodott arról, hogy a végtisztességen megjelent hozzátartozók anyagi támogatásban részesüljenek. A munkások hozzátartozóit a déli vasút igazgatósága részélti megfelelő támogatásban.

— **Rendület a hernyóirtás ügyében.** A tavaszi hernyóirtás ügyében a földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a tör-

vényhatóságokhoz. A miniszter megköveteli, hogy minden birtokos rügyfakadás előtt, de legkésőbb március végéig a gyümölcsfák kártékony hernyóit kiirtsa. Az irtás kötelezettsége a cserebogarakra, a marokkói sáskára, a vértetűre, a darazsokra és a répagaszitító bogarakra is vonatkozik. A miniszter közgei a rendelet végrehajtását figyelemmel kíséri s mulasztás esetén a legszörűbb megtorlásról fognak gondoskodni.

— **Sirius időjóslása.** Sirius március havára a következő időjárás jósolja: március első felében gyönyörű, szép, enyhe, sőt meleg napok ígérkeznek és több helyen eső fog átvonulni. A hónap második felében igen kritikus napok ígérkeznek, különösen 20, 21, 22, esetleg még 23-án is III. elsőrendű kritikus napunk lesz. Eső, havazás és óriási vihar fog átvonulni sok helyen s utána hideg idő jön. Ejjeli fagytól is kell tartanunk. Ebben az évben március hónapot a legszelevesebb hónapnak minősíthetjük.

— **Agyonította a fa.** Ismét szerencsétlenség történt fadótes közben. Mejszer Anna farkashegyi lakos múlt hó 22-én délután a farkashegyi erdőben látta assott; a fának a löve azonban döntés közben felvágódott s úgy febbe vágta Mejszer Annát, hogy az a helyszínen azonnal meghalt. A szerencsétlenség lótfőt általános a részvét, mert a 24 éves Mejszer Anna fiatal menyecske volt, kinek ura Triesztben van állandóan napszámában s így fiatal felesége megrendítő haláláról csak utólag értesülhetett.

I R O D A L O M.

— **Magyar Figyelő** élén találjuk gróf Tisza Istvánnak cikkét „Történelmi materializmus a Balkánon”, amelyben a történelmi materializmus hirdetőjével szemben a balkáni hátorú etikai indokaira mutat rá. Palágyi Menyhért Lassallanak a szocialistákhoz való viszonyát fejtegeti. Nagyon érdekes Adorján Andor tanulmánya, amelyben egy, a harmincas esztendőben Magyarországon járt porosz kapitány úri raplját ismerteti. A szépirodalmi részben Herceg Ferenc: „Öreg és fiatal” című novelláját találjuk. Egy Csapó álmév alatt író szerző Ambrus Zoltán munkájáról írt tanulmányt. „Radikális kis kiték” címen Hornyánszky Gyula a Galileista füzetéről ír. Kemény Simon pedig az új magyar újdonságokról színházi cikkeiben mond bírálatot. Gazdag Feljegyzés rovat egészíti ki a tartalmát és értékes számot. A „Magyar Figyelő” előfizetési ára negydvégre 6 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: (Budapest VI. ker., Andrássy-ut 16.)

Munkásbiztosítási

törvény 20. §-a értelmében vezetendő

munkás- és bérjegyzék

kapható Csáktornyan

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvkereskedésében.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznanje pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cěna je:

Na celo leto 8 kor
Na pol leta 4 kor
Na četvert leta 2 kor
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznanje se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdavač i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Kak se mora silje s prahom gnojiti ?

Pod pšenicu na katastralno mekotu 150—200 kg. superfosfata je treba raztepsiti pred sětvom. Ako pak je pred pšenicom grahorka, onda se prah superfosfata pod grahorku posėja. Superfosfat samu tak more svoju jakost skazati, ako je zemlja jedno leto predi barem na pol pognojena stalnim gnojom, vu ovim položaju onda pod pšenicu nije potrebno drugoga praha, kak superfosfata posejati. Deneš već po čelim orsagu pod pšenicu superfosfatom gnojiju i ov delani gnoj bude se po vremenu najbolje razširil. S ovom kolikačom praha na mekoti od 2. do 5 metercentov više zrnja zraste vu cěni 34—100 korun više hasna dobimu od mekote. Vu hamučni zemlji neču radi pšenicu povati, ali koj je morebiti presiljeni, da vu pšnatu zemlju sėja pšenicu, on nesme superfosfata raztepsiti po zemlji, neg kalisuperfosfat zvanoga pepelja, jerbo hamučne zemlje i vu kaliju su jako siromaške.

Jeden gospodar već deset lět proba superfosfata i to je napazil, da jedna mekota i vu najhujšim vremenu 150, 250, do 300 kg. više zrnja je dala, kak ona, koja nije bila superfosfatom pognojena. S vrho toga odlučil je, da više nigdar nebude pšenicu bez superfosfata sejal.

Opet drugi gospodar pak je to napazil, da ona tabla, koja je superfosfatom bila pognojena 8—10 danov se predi dozreila i predi ju je bilo moći požeti i na mekoti je od 200 do 400 kg. više zrnja zraslo.

Daklem po superfosfatu ni samu da više zrnja zraste, neg najvišeput i tjeden dan predi je moći zeti. K tomu pak na

superfosfat gnoju se žitek ni leže, punešo je zrnje, vekšo žmečav ima, poleg toga pak više prvoga klasa zrnja donese i samu malo dojde vu drugi klas.

Ako je pred pšenicom duže vremena ni bila zemlja stalnim gnojom pognojena, more se pripetiti, da niti po superfosfatu nebude silje tak raslo, kak bi moralo, to je tomu zlamenje, da je zemlja vu nitrogēnu slaba, na ov način presiljeni smu s chilisolitrom pognojiti. S vrho toga na jesen po sětvi raztepemu po zemlji na dva, tri tjedne 30 kg. chilisolitra na mekotu. Po ovim prahu se hitro popravi pšenica. Ako naprotuletje još nismu zadovoljni sětvom, onda još jednutput razhićemu po mekoti 20—30 kg. chilisolitra.

Ako s bog kakvoga zroka nebi mogli pred sětvom superfosfata zemlji, moći je i pollam na jesen ili pak po zimi, jerbo itak valja zato. Vu jednim gospodarstvu su tak selem metercentov više zrnja dobili na mekoti.

Još bolje je vrédno pod hrž gnojiti superfosfatom, jerbo hrži još više zraste, kak pšenice. Hrž se s vekšinoma na slabešu zemlju sėja, kak pšenica sbog toga na svaki način je dobro stēm prahom zemlju popraviti. Hrž i zato more bolje rasti, jerbo više drobnoga korenjica ima, kak pšenica i tak više hrane more vun secati iz zemlje.

Na trdi zemlji ravno tak je treba pod hrž gnojiti, kak i pod pšenicu. Glavni gnoj je i tu superfosfat, kojega ravno tuliku je treba, kak i pod pšenicu. Ako je hrž slaba, ravno tak moramu chilisolitro ponjoj raztepsiti, kak i po pšenicu.

Koji su sprobali superfosfata, tak veliju, da ponjim do 400 kg. više hrži zraste na mekoti.

Na pšnatu zemlji drugač je treba gnojiti, kak na ilovači. Na črnim hamoku 150—200 kg. superfosfata ili pak 200—250 kg. kalisuperfosfata posejajmo s vrho toga, da iz črnoga hamuka ravno tak lali kalium, kak i superfosfat. Daklem obedvoje moramu zemlji dati.

Na žutim pěsko samu tak je moći vekšoga ploda postići, ako zemlji smu na pomoć fosforom, kalium i nitrogenom. Nitrogēna, ako neimamu stalnoga gnoja, tak najlaleše damu zemlji, ako nekakvo silje, na primer grahorku posejajmo i kad cvete, odmah ju podorjemo. Stēm zelenim gnojom dosta nitrogēna dobi zemlja. Poleg toga pak i pšek nebude tak reztepeći. Daklem ako stalnoga ili pak zelenoga gnoja moremu dati zemlji vu koju hrž očemu sejati, onda pred sětvom još na mekotu 160—200 kg. kalisuperfosfata moramu razhitati. Ako pak niti stalnoga niti pak zelenoga gnoja nemoremu zemlji dati, onda ju s chilisolitrom popravimu, od kojega na mekotu je 30—50 kg. potrebno rano naprotuletje, poprilički na serdin marciusa.

S probali su, da ni pognojeni pšek je 400—500 kg. s kalisuperfosfatom i zelenim gnojom popravljena zemlja pak je 1050—1150 kg zrnja dala na mekoti.

Od zobi, ječmena i. t. d. drugiput.

Balkanski boj.

Najvekša senzacija je vu čelim boju bila minući tjeden, da su zaklali Hassan Riza bej Skutarskoga višezkoga zapovednika. Ov skorom ni zaverovali glas je već potvrdjeni. Hassan Riza bej podpukovnik Skutari grada, koj je samu s grabami obkoljeni i

Ili v nebu, ili v pekel.

(Pripovest.)

Bil je jedan urednik, lista Matin, vu Franczckum Parizu; veliki kritičar (ogovorence). Nego vam pišem predi njegovu mladost. Kad je bil dečarec vu 4-tem letu, imal je dobru majku, koja ga odgajala, vu veri katolički i vučila ga Boga moliti i v crkvu hoditi. Bil je bistré glave za navuk, i pobožen dečak; nego, mu se izpušilo iz glave njegové pobožnosti dečinske, sve pomalen, gda je počel hoditi visoke škole. Njegovi vršnjaki socialisti su se norčevali iz njega, da kaj si ti, Bobjak, praznovrec, gde je Bog, si ga videl, ali si dušu svoju videl? To je se laž; penez, vučenost i naš pun želodec; to ti je Bog. Neveruj, kaj popi i fratri lažuju, za pekel ili za kakše nebo. Kak je to prodiku čul, on se je nasmejaj i rekel, neverujem niti ja više te popovske prodike, i ja bum socijal-demokrat — pak bumdem postat Urednik socialistički, kaj bum pope i fratre i klerikalce brisaj vu novinaj. I pisaj je 40 lět Bogomrzke članke. — Dobre du-

hovne pastire, nadbiskupe i sve svete katoličke redove i dobre opatice van skloštra protirali na vulice, to su bili vu činili članki Francuzkoga bezbožnjaka Urednika Matina. Ali se veli: kak si živel, takvu plaču budeš dobil od gosp. Boga. — — —

A vu istinu kad je spunil 40 let njegové Bogumrske šalje i kritike, došla mu je zadja vura, pohodil ga dragi Bog z betegom. Pisati, niti ogovarjati nije više mogel; počne on drugo misliti, da ako postoji G. Bog, kakvu plaču bum dobil: ili pekla ili nebo? Poslje si odmah po doktora, ako mi kaj pomore vu mojim betegu. I doista dojde njegov skup školni pajdaš doktor Savournej. No kako simi moj priatelj urednik? A brate, zlo i zlo! Pomori mi ako moreš kaj pomoći! Nego me čuj kaj ti bum povedal moj prijatelj, Doktor! Sedi si poleg mene, da ti povem čudnu moju senju. Zaspaj sam tak, jednu i pol vure dobre. Senjal sam da sam vumrl.

Pak sam videl dva ljepa Angela, da su došli po moju grešnu dušu. No hodi duša

znami, kam hoćeš ili? Meni je vse jedno, v nebu, ili v pekel. No idemo vu nebu! veliju Angeli i primeju mene za lasi i za ruke, i kak blisk od strele, tak sem postal pri nebeski vrati. Pokučim i čujem, da ide sv. Peter. Odpre vrata. Što si Božji? Ja, urednik Matina! veli sv. Peter: odhajaj od tud, za urednika takvoga, kakov si ti, v peklu ti stoji mesto! Na to me primeju Angeli: hodi v pekel, kam si željel dojt! I za 2 sekunde bil sem pri peklu. Deneju me doli. Poglednem na vrata peklena, i vidim napisano na vrati: Od ovut nema odkupljenja; 60 milijardi lět bu ti plača za samo jedan dan uredništva ovoga peklenkoga ognja. Ah toje strašna večnost! Ali moj prijatelj doktor, spaziju me vrati, ki su stražili pri vrati, pitaju me: Što si i kaj si? Onda njim povem: urednik sam. Aha, to si socijalist Matin? Na to se prestrašiju vrati i kričiju: nepustite ga v pekel! — — —

Na to dojde gospodin Lucifer glet i veli svojoj bratju: Za bijte vrata, nepustite ga v pekel!

To vam je izdajnik! On bi po svim

brani ga jedna hitvalna zemlje stučena baša, od početka boja ga viteški brani proli čeli crnogorski i srbski armadiji. Minući tjedan su dva fanatizirani albanci na vulici ga zaklali.

Hmiručemu Turskomu orsagu s med zadnjih vitězov i junakov je takodjer jeden, koj je vu čelim življenju s dušom i tēlom soldat bil s mirum i drugo nikaj, poleg politike je sgubil življenje. Viteški zapovednik Skutarija nad čovjētvom jakostjom je brani grad proti premasnim neprijateljju, da ga zaderži svoji domovini, Turskomu orsagu. S mirum je mislil, da turska zvězda još jednutp bude došla spod oblaka i opet bude svelto sijala. Nije veruvati, niti nije mogel veruvati, da hitvalni i zemetani slavi bi mogli porušiti onoga orsaga, kojega orsaga sultani, kak je bil Ozman, Urkan i Bajazet čeloga svēta su strahovali. Nije štel veruvati, da se Turskoga orsaga sudbina prehitila pred Lüleburgasom i pred Kumanovom, nije štel znati, niti misliti, da Skutari, čele Albanije giungje se vun strgne iz Turskoga orsaga. Čistam drugač si je mislil njegov podzapovednik Essad baša albanski glavlar. Albanci, koji su četiri sto lét pazili na sultanov tronuš, i koji su vekivečni neprijatelji bili crnogorcem i srbom, dobro znaju, da turska vlada već nikakvu jakost neima nad Albaniom. Kak se gud bude dokončal balkanski smrtni boj, albanci dobro znaju, da Skander kralja trijezero lét star orsag bude sloboden postal i više turčin nebude nadnjim vladal. Daklem Essad baša i albanci Skutarija za bujduču albansko kraljestvo očēju priskrbeti. Za jeden cil su vujuvali Hassan Riza bej zapovednik i njegvi albanski soldati, cil je bil Skutarija obraniti proti neprijateljju, drugi cil je bil Hassan Riza bej zapovedniku, da varaš nazat pod turskim vladanjem ostane, albancom pak je opet cil to, da Skutari bujduči albaniji glavni varaš bude.

Hassan Rizi bej dva neprijatelje bi moral bit preobladati, najpredi bulgarce, drugiput pak odsnutrešnjega neprijatelja, albance. Albanci su vidli da Hassan za Turski orsag brani tak viteški Skutarija, s bog toga je moral vumrēti. Dva fanatizērani albanci na vulici, kad su naj bolje bombe létale, zaklali su najvitežkoga zapovednika. Tak veliju, da Essad baša ga je dal vmoriti. Lehko se pripeli, da grad, kojega je Hassan tak vi-

svētu telegraferal i novine razpošiljal i nas na pravi put dopeljal ljudi da mi niti jednu dušu nebi dobili, a kam pojdem vezda? pita svete Angele. A viš moj priatelj, primeju me ostro za lasi i odletiju zmenom visoko do jedne zvezde, koja je 13 milijardi više kilometrov od sunca. Svetla, kak dabi 1000 sunca spravil vu zvezdu. I angeli mi veliju: pogledni na vrata, kaj piše gori? Ja čitam francuzkim jezikom. Bilo pisano: ovde je Čistišće. A mene angel vu tu goruču peč pošikne, a ja se na to prestrašim i zbudim i mislim si, da vu istinu ne ga z Bogom sale. Doktor ga pri vizitera i veli: Dragi priatelj! Pri tebi nema života niti za 5 dni; vidiš moj priatelj! Ovo ti je gospodin Bog dal za pokoru; i da se bar na koncu života izpovedi i pokoru učini! Molim te, dopelaj mi redovnika! I to je učinil Doktor katolik.

Dojde jedan franciskan, koj ga je ispovedal i zbožnjim tēlom nahranil na vekivečnost odpravil k Bogu.

Klekar Lukač.

težki branil pet mesecov proti neprijateljju, da poleg odsnutrešnje neprilike dojde Mikloš kralju vu ruke

Na bojnim polju je to naj novešega, da turčini tak pred Bulairom, kak i pred Čataldžom navatili su se da bulgarce i nje nekoji kilometer dalko nazat porinuli. Drinapolja podjednoma bombardiraju bulgarci, ali zavzeti ga nemoreju. Na zahodnim kraju Džavid baša pobral je skup raztepeni turčine i ide s njimi proti Monastiru. Monastira su slehka srbi zadobili i sad budu morali pokazati, ali su ga vrēdni, tojest ali ga budu mogli zaderžati.

Roman-bulgarski konfliktuš po diplomatskim putu se bude razpravil, poleg toga mir bude nastal vu Europi. Skutari, Monastir i Silistria su bili oni punkti, poleg kojih ga mira ni bilo. Sad se čuje da s dobra se budu naravnali i hatare popravili. Na ruski granici stojeći rezervisti na skoroma budu se nevolje rēšili i dimo budu došli. Balkanski boj se med Bulgariom i med Turskim orsagom bude zaključil i Europa mirna ostane. Najvažneše je to, da Austria-Magjarska se nekak naravnala s rusom i obevda orsagi na skoroma budu granice spraznili i jeden drugomu mir dali. Kak novine pišeju, već drugi tjedan vu veliki čopori budu rezerviste dimo pustili i tak opet svaki bude mogel k svojemu obitelju nazat doći.

Turčini su takaj pripravni mir napraviti, jerbo znaju, da Konstantinapolja nebudu sgubili niti vu najhujšim položajju.

Strahovitna zima je sad na bojnim polju, veliki zapuhi, negdi pak povodnja. Okolo Gallipoli na stotine se pomrzlo anatolskih soldatov. Pri Čataldži poloki su se razlejali i poplavili željeznice i moste. Poleg zločestoga vremena pri Skutari nemoreju nikaj važnešoga delati i dokazati. Od velike nevolje došel je glas, to pak je to, da turska armadija se sama med sobom buni. Vu turskih šeregih je čela anarkia vudrila vun. Več sdavnja traja taj posel med turskih officirov. Stari turčini, koji su zaklanim Nazim pašom držali, se suprotivniju proti mladim turčinom. Negdi-negdi su se i bitke bile mednjimi. Dvě divizije su se sbunile pred Konstantinapolju i zahtēvale su, da se naj korman premeni. Sultān je posal k njim jednoga officira i obečal njim je, da bude njim želju svršil. Iz Konstantinapolja još i to pišeju, da veliki officiri su morali pobeći i na pruski konzulat vujti. Ako je to sve istina, siromaški orsag čistam bude propal, jerbo s vunešnjega boja još i od s nutrešnjega bude imal. Pred četiristo petdeset létmi grki su bili vu takvim položajju, da su se sami medsobom tukli i poleg toga su morali vrata od Konstantinapolja odprti pred Mohamedom, sad pak su bulgarci pred Konstantinapolju i ako odsnutrešnji boj nebudu prestal i mir nastal, lehko se pripeli, da i turčini budu morali na isti način vrata odprti i bulgarce vu Konstantinapolj pustiti.

Zadnji glasi iz bojnoga polja to glasiju, da bulgarci su presiljeni bili pred Čataldžom svoje pozicije ostavili i nazat se pošetci, do Čorlue. Sva ona mēsta, koja su turčini nazat zavzeli od bulgarcov, opet su turske zakone i turske činovnike spravili nater i denes opet sve nazat stoji tam, kak je i predi bilo.

Mahmuđ Šefket baša je tak sgovoril, da ako se partije vu šeregi nebudu pomirile, nije moći dalje boja tirati, neg na svaki način se moraju pomiriti, makar poleg toga Turski orsag vnogo bude sgubil.

Februara 27-ga vu Carskoje Selo sed-

nica bila, na koji sednici su si ruski ministri nazočni bili. Prezeš je sam car bil. Na ovi sednici su odlučili, da izvanreda nutri pozovenu soldačiju dimo pustiju. Takodjer Austria-Magjarska na isti način bude napravila. To onomu listu moremu zahvaliti, kojega je Ferenc Jožef kralj pisal Mikloš caru.

S Konstantinapolja pišeju, da vu Traciji turskim soldatom je velika zima bolje naškodu, kak neprijatelj. Bulgarci čeli šereg varašov su zavzeli i kad su odonut morali vun se pobrati, sve su požgali tak, da turčinom niti jedno selo je ni ostalo kam bi se pred zimom potegnuli. 20 gradušov je tam sad zima i zadnje dvě noći vu strahovitni zimi 800 turčina je zmrazilo. Vu Konstantinapolj čele šerege pozeblene soldate voziju. Ove betežnike je puno teži vračiti, neg pak one, koji su od šrapnellov plazērani. Petdeset paroladjih još smirom vozi soldačiju k Dardanellak klanjcu.

Sofije pak pišeju februara 27-ga, da na bojnim polju dvēstodvajstismedem jerge pešičkih imaju, nadalje pak sedemstodvajstičetiri štukov, tri regimente brēžni kanonērov i 3200 kosenikov. S vun toga pred Drinapoljom tri vojni sbori i sto štukov. Nadalje pak još vu Macedoniji i vu Traciji stojeći regimenti. Premalo konjov imaju za štuke voziti. Poleg hudi putov strahovitno teško je soldačiju hraniti i poleg toga vnoģiput glada terpiju.

Vu Paris su telegraferali, da bulgarci Drinapolja podjednoma bombardēraju. Nicēsemu se ni smilujeju, kam štuki dosegnuti moreju, sve porušuju. Nikaj ni šparaju municiju, ali kak se vidi to sve bude zabavad, jerbo Sükri baša festunga i varaša viteški brani i tuliku municije i drugoga stroška ima, da još mu je dosta makar na mesece, ako mu bude potrebno. Na iskrenim telegramu je javil vu Konstantinapolj, da još puno žive marhe ima i nije istina, da bi vu gradu gladuvali.

Ženske vu boju.

Rētko gda čitamu još relkeše sponjanu se od toga, barem historija dosta svedoči, da bez ženskih niti premisliti nemoremu boja. Vnoģiput je ženska bila zrok strahovitno krvnomo boju. Vu svakim vremenu tam najdemu ženske vu boju tak vu starim vremenu, kak i vu denesnjem, kad pred očima nam traja balkanski boj. Več su židovske, grčke, rimske žene vovjuvale s mužni skup za domovinu. Prinas Dobo Katica i njezine pajdašice su na las dele življenje, kad su Eger varaša branile proti turčinu. Znamu, da je Zrinji Ilona više lét viteški branila proti nemcom Munkač grada. Vidli smu 1848 ga leta, kak su ženske, kakti husari branile siromaško domovino proti vnogo neprijateljju. Denes pak bulgarske ženske su nase zele, da hraniju i vu najpogebiluših mestah svoje muže i deco, koji tak teško službu sveršavaju pred neprijateljjom. Montenegrovske ženske pak s oružjem vu rukah harcuvalu kre mužov i deržiju reda vu zavzetih mestah. Opet tam vu strašno krvnim kumanovskim boju vidimu jedno vitežko srbsko pucu, koja s kraljskim dopušenjom vu mužki opravi je pod čelim boju harcuvala, doklam takov plazēr dobila, da su ju morali vu špital odpelati i njoj tam, da ji življenje obraniju, jedno nogu doli odrezali. Betežniki su si ženskam na brigi, one je dvoriju i niti skorom nije moći veruvati, kakvu segursčinu imaju, kad je veliko zlo i velika sila.

Vu balkanskim boju za delati mužkarci tam ležuju mrtvi, neima što polje obdelavati i gospodarstvu voditi, kaj su predi mužkarci delati, to sad ženske moraju, ako neču od glada vumrėti. Jakša stranka malogđa se briga za ženske i za žensko poštenje. Žensko poštenje vu bojnim vremenu malo je vrédno pred neprijateljom, jerbo nęga što bi je branil, što bi je zagovoril.

Vidli smu, kaj su delati grki, kad su Saloniki zadobili, gde su sve devojčice, sve ženske osramotili, koje su njim vu ruke došle. Pucke roditeljom, ženske mužom s ruk su strgali, na vekšo čas kersćanske vere.

Srbski divjaki su takodjer ni milovali albanske devojčice i ženske, opet sbantuvane ženske su od serditosti zastavile betežnička kola i spoklale plažerće. Od bojne grozote ženske ravno tak zemeju svoj rės, kak i mužki.

Vu burskim boju ženske su ravno tak vojvuale, kak i mužki. Devett generala žena vu svakim boju je nazočna bila kre muža na konju.

Vu Bosniskim Travniku još denes se vidiju devett grobov, kam su one devett obėšenih ženskikh zakopali 78-ga koje su zdence zagiftale i tak pedesett našim bakom smrt zrokvuale. Sve devett su na galge došle. Ravno tak su shodile one maglajinske babe, koje su se na betežnike na valile, jednoga doktora i dva santėce su doli strelile. Morebiti, da bi je sve bile zaklale, ako jeden doktor ni po grabi pušku i sve je ni postrėla.

Balkanske ženske sve se razmiju s oružjem i montenegrovci dobro pomoć imaju od njih ženske su ravno tak nemilosrdne vu boju, kak i mužki.

To sve skup spada k bojnim strahotam, ali malo se čuje od toga. Što bi poslušal žensko sdihavanje, kad štuki strahovito pokaju i grozno larnu delaju? Tak se to dogadja vu boju: denes meni, zutra tebi.

KAJ JE NOVOGA?

— **Nova apoteka.** Štridovār i okolice negdašnja želja se izpunila. S velikim trudom dobila je apoteku, koju si je već davno želila. Apoteku su u Štridovār na Knez-vich trgu u Sostarics zvanj hiži 28 ga februara odprli. U kojoj se dobivaju sve one stvari, koje su potrebne za čoveka zdravlje i za životinje. Svake vrsti vračva, doktor-ke oružje, usta, zub-, kozjadorenje srodstva, špecijalite: za marhu, konje i svinje probe i druga vračva u stalnom i trėknu sklađištu, ali pak je sgotovi novi patkar Schweitzer Sāndar, koj moli za vriedno podupiranje i zaštitu.

— **Rezervist-obiteljom pomoć.** Obiteljom od kojih su člani kakti rezervisti morali su vu soldačku službu stupiti, kak se je to već čulo, orsag nekakvo pomoć bude dal. Pomoć vu jedni svoti marcuša meseca budu splatili. Službeni list minuci tjeđen je donesal henvedsčkoga ministra odlugu, kak se moraju popisati oni, koji su presiljeni na pomoć. Popis petnajst danov bude trajal i onda budu odlučiti, kuliko pomoći je što vrėden. Poleg maistarске odluge vu Budapeštu na plakati, po drugih varašov i selah pak s bubnjom mora občensko poglavarstvo to na glas dati. Po ovim glasu svaki se pri občenskim poglavarstvu mora najavit, koj pomoć oće zadobiti. Samu on dobi pomoć, koj se med petnajstemi dani bude prijavit. Svakoga budu spitali i po ovim pitanju poglavarstvu bude spuniti karte, koje su vu ovim poslu potrebne.

Treba bude poved. ti, da član obitelji pri kromj regimentu služi, po prilici kuliko je na dan služil i šteri dan je nuter rukoval. To sve je spisimenim treba posvedočiti. Takva pisma su: soldačka knjizica, težačka knjizica i. t. d. Pokehodob pak svaki ne bude pri rokah imal ove dokumente, određenu je, da poglavarstvu nesme nikomu neprilike ili stroške delati ili, pak zaderžavati ga, neg to sve što je potrebno iz službenih knjigah moraju vun spisati. Na spisano kartu občensko poglavarstvu napiše, jeli je potreben pomoći ov ili onaj. Koji su već duže vremena nutri, vekšo familiju imaju i vu civilu su više služili, oni vekšo pomoć dobiju. Koji rezervisti su 1910, 1911, i 1912 leta bili asentėrani i stopram sad su je pozvali nuter na deset tjeđnov trajano muštro, obitelj samu tak more iskati pomoć, ako su od deset tjeđnov duže je nutri zaderžali. Kakvo svotu bude što dobil, to su ni mogli naprė određiti, jerbo stopram sad budu znali, kakva svota se bude morala razdeliti.

— **Velika nesreća na morju.** Vu velikim vichru vno go ladjih je došlo vu pogibelj. V pondeljek vnoći pred Čete varašov je jedna »Obėron« zvana ladja zemiskupa vu morje vtunula. Na ladji je svun kapitana dva mašinisti, tri marineri i jeden marinerski inoš su služili. Samu jeden hacar je mogel vun splavati na brėg po jedni deski. Ljudi, službeniki i kapitan svi su probali po deskah vun splavati, ali samu jedinomu hacaru je bilo to moguće. Još i više ladjih fali, za koje neznaju, ali se ni nekakva nesreća snijimi dogodila.

— **Duplišno ubojstvo.** V petek v jutro vu Beču senzacionalno ubojstvo se dogodilo na naj glasovitnišim putu. Od jedne velike firme knjigovodja, koga su iz službe spustili, prave svoje tri šogore je s revolverom poškal na ulici i predi, kak bi se bili ovi mogli braniti, sve tri je doli sfredil Berger Alfrėd, Otto i Richard kakti tri brati skup su vodili kancelariju vu koju je njihov šogor Altmann Emil bil knjigovodja. Taj nemiren čovek tak dugo se je šogori svadil, doklam su previdli, da nemoreju ga više nucati, jerbo su ga i tak samu s miluše imali vu službu, svrho toga odpovedali su mu službu. Nesrećni čovek, koj je već ober šestdeset lėt star, probal je sveposud službu si najti, ali nije imal nikakve škole i poleg tega starovėnoga čoveka nišci je ni štel vu službu zeti. Nazadnje je vu Budapeštu probal sreću najti, ali niti tu nije mogel do nje dojt. Sad je odlučil, da si sreću bude spunit i odputoval je nazat vu Beč. Tam je na jedni ulici blizu šogorove kancelarije se skril i čekal doklam su si tri brati vun došli. Hitro je prednje skočil i bez cilanja je počel strėlati. Dva brati: Otto i Richard odmah su mrtvi se srušili dobi. Trećjemu pak: Alfrėdu preć pluć je odletėla kuglja i tak ga oranila, da brėcas niti on ne bude živ ostal. Krvoloka su zaprli.

— **Snėg vu Rimu.** V srėdo v jutro na lėpi dan su se prebudili rimjani. Ponoći je snėg počel iti i drugi dan čeli dan je čurel tak, da Rim i okolica je pod snegom bila. Vu varašu fletno se la Božja čuda raztalila, ali po zvunešnjih mestah ga dosta ostalo iz čeloga varaša na velike čopore su išli vun na polje, da sbliza su vidli to veliko čudo. Lėpi izgled je bil na susudne brege. Mlađšim je bilo veliko veselje, koji su odmah se na dvė partije raztrgli i strahoviten boj su započeli snėžnatimi kugljami. No, mi smu njim ni jalni takvi zabavi.

— **Samoubojstvo.** Dr. Herceg Jenő

fiskaliuš odošel je vu jedno budapeštinsko kupališće, tam se pred zercalo stal i vu glavo strėlil. Doklam su pozvani branitelji vu kupališće došli, već je mrtev bil. Više listov je ostavil ubojnik, ali niti reći je ni stalo vu niti jednim, da zakaj je to morat napraviti.

— **Straha vu Durazzo.** Kad su srbi Durazzo zadobili, najedenput su na sve strane straze postavili. Tak je došel jeden strazan vu podrli gradski kaštelj. Drugi dan je plaho povedal lajtinandu, da vu kaštelju straha hodati. Strahovito javkanje i sdihavanje se čuje iz stėnah Nisu mu taki verovali, makar je drugi dan drugi soldat potvrdil ovu stvar. Sad su jakšo strazu deli vu kaštelj i k straži podofficire. Javkanje i sdihavanje se dalje čulo i zatem su postali po officire. Za čas su našli straho. Dali su podrte stėne širom rehitati i onda su vu jedni luknji strahovito veliki muki našli jednoga turskoga officira, koj je vu armadiji zastavnjak bil. Kad je malo k sebi došel, tak je povedal svoju žalostnu pripećenje. Kad su turćini morali preć dati grada, njega su vu stėnu zazidali, piti i jesti su mu ostavili i krejnega su deli zastavu, da ju neprijatelj ni dobi vu ruke. Sad samu srbskomu strazanu more zahvaliti, da je s luknje živ došel, gde je već o-em danov bil zazidani i na svaki naćin pogine od glada, ako ga ni skopaju vun.

— **Veliki ogenj.** V srėdo strahoviten ogenj je bil vu Japanskim glavni varašov: Tokio. Na sredin varaša se zažgalo i vu velikim vichru za par minut čele ulice su vu plamnu bile. Jezeropetsto hiž je pogorelo, poleg ove velike katastrofe više kak deset jezer stanovnika je bez stana ostalo. Vetrogasci i sva soldačija je vun s rukovala, ali poleg velikoga vichra nisu mogli skorom nikaj na pomoć biti. Potlam pak tak javiju, da preć trijezero hiž je zgorelo i petnajst jezer ljudstva neima stana.

— **Vtopili su se.** V tork v jutro Živko maršėcki tergovce na jednim čuno svojom sestrom preć Tise su se steli odpeljati. Kad su na serdin vode došli Živko je tak nepazljivo kormanil čuna, da se prehitil i obedva su vu mrzlo vodu opali. Predi, kak njm bi napomoć bili došli, obedva su se vtopili.

— **Reztėple se munkapart.** Dėssi Zoltan je potvoril Lukać minister prezidenta, da nije po pravim putu do ruk dobil 4 milijun 800 jezer korun i ove penecze, koje bi bil morat vu orsačku kassu prinesti, na sbriranje je potrošil. S vrho toga Lukać je pred sudom zažuil Dėššija. Sud nije dopustil Dėššiju ovu stvar posvedočiti i ovak je suda sgnub. Poleg toga je Z chy kultus minister se zahvalil i kralj je odmah imenuval Jankovich Bėlu za kultus ministra. Z chy i njegvi prijatelji, kak je Henč Karolj, Szűllő Gėza i drugi orsački ablegati su iz munkaparta vun stupili. Tak se pomalem reztėpleleju, doklam se čista reztėpeju. Lukać je pred kralja hodil na audienciju i tam se vu ime čeloga ministarstva zahvalil. Kralj je to zavezda još ni gori prijel i određil je, da Lukać kabinet naj dalje vodi kormana.

— **Zaklani obitelj.** Vu Belgradu nepoznati počinitelji su v petek okolo polnoći nuter vdrl Mahtalovitz zvanoga zemeljskoga gospona vu hižu i čeloga obitelja su nećimurno zaklali, muža, ženu i pet dece. Po krvoločtvu su tri slugi sniknuli iz palaće, tak misliju, da su i ovi napomoć bili krvolokom. Siromaški obitelj ni sdavnja se doselil vu Belgrad.

Gabona árak. — Újra zítka.

mmázsa	1 m.-cent.	kor. fill.
Buza	Pšenica	20 00 —
Rozs elsőrendű	HrZ	15 00 —
Árpa	Ječmen	15 20 —
Zab	Zob	18 00 —
Kukoricza	Kuruza suha	15 50 —
Fehér bab u)	Gráh bel	21 00 —
Sárga bab	• zuti	16 40 —
Vegyes bab	• zmesan	16 10 —
Kendermag	Konopljenosem	22 00 —
Lenmag	Len	23 00 —
Tökmag	Koščice	25 00 —
Bükköny	Grahorka	15 50 —

Sirolin "Roche"
 orvosilag ajánlva a légzőszervek
 mindennemű megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
 gégehurut,
 szamárhurut,
 gyermekek görvéllykórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárban.
 Egy üveg ára 4 korona.

Óriási hibát
 követett el az, aki nem volt óvatos és eszes,
 köszvényes bántalmait, szúrás, szagatlás, ha-
 sogatás, nyilalás, derék- és hátfájás, rheuma,
 csontfájdalmak stb. ellen a valódi
Kriegner-féle REPARATOR
 helyett, holmi utánzatot használt.
 Sürögően ajánljuk minden rheumás betegnek
 és mindenkinek, aki fenti fájalmakban vagy
 hülés- és légúvat okozta bajokban szenved,
 hogy azonnal használjon valódi
**Krieg-
 ner-
 féle REPARATOR-t,**
 melyet kizárólag csak a
KRIEGER GYÓGYSZERTÁR, BUDAPEST, RÁKÓCI-TÉR
 készít, tehát ide kell címezni a rendelő levelet.
 Egy kis üveg 1 korona, nagy üveg 2 korona.
 Postán 5 kis üveg bérmentve 5 korona
 : vagy három nagy üveg 6 korona :
 Ez a régi kitűnő gyógyszer minden sósőr-
 szesznél jobb, mer már egyszeri bedörzsölés
 után is gyógyít és nemcsak csillapítja, hanem
 pár nap alatt meg is szünteti a fájalmakat.

A Rákóczi-utcai 56. számú villaszerű ház
 6 szobás lakással (földszinten 4,
 souterrainben 2)
azonnal kiadó.
 Bővebbet: 564
Frász Tamásnál Drávavá-
 sárbhelyen.

Egy jó forgalmu koresma,
 családi okokból jutányosan
eladó.
 Bővebbet
Bagári Jánosnál
 Drávaszentmihály.

Butorvásárlók figyelmébe!
 Jó és olcsó butor
HIRSCHL ÁRMIN kárpitos és disztő
 :: dúsan felszerelt butorraktárában ::
Varaždin, Setanj-utca 2. sz.
 kapható.
 A legolcsóbb árban, egyszerű úgyszintén
 legfinomabb kivitelű háló-, ebédlő- és sza-
 lonberendezések nagyválasztékban rak-
 táron vannak.
 Műhelyemben mindennemű kárpitos
 és asztalos munkák pontosan, jutányosan
 készíttetnek.
MAGYAR KISZOLGÁLÁS!

SCHMIDT EDE * ZONGORATERME * CSAKTORNYA
 Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és
 harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

	Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb	
	harmoniumok 150	" "
	czimbalom . . 100	" "

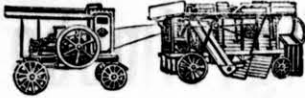
Alábbi világhírű cégek raktára:
 Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek
 Dörr, Mannberg, Kotykiewicz Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korseit, Stingl

Igen olcsó átjátszott hangszerek folyton kaphatók
 : régieket átcsereél ujra :
 részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

MONTRE ZENITH
 PRECISION ELEGANCE
Elsőrangú pontos óra!
 Egyedüli elárúsítóhely:
Pollák Bernát
 órás- és ékszerésznél
 Varaždin

Egy üzleti berendezés
 jutányosan eladó!!
Halász Nándor
 fűszerkereskedésében :: Csáktornyan.

619/1k. 1913.
Arverési hirdetmény.
 A perlaki kir. járásbíróóság mint tkvi
 hatóság közhírré teszi, hogy Strahia Pál mura-
 királyi lakos végrehajlatónak Kovács Lukács
 (nős Turk Máriaival) henisfalvai lakos elleni
 végrehajlati ügyében 380 kor. lőke, eonek
 1912. évi október hó 17-től járó 30%kamata
 98 kor. 64 f., eddigi 16 kor. 30 f. árverés
 kérésű költség behajtása végett a nagyka-
 nizsai kir. törvéneyszék és a perlakikir. já-
 rásbíróóság területén fekvő a ligetvári 1813
 szlykvbén felvett: 2193 hrsz. ingatlan 157 K,
 136/276 hrsz. ingatlan 99 kor., 761 hrsz.
 ingatlan 784 kor., 1978/a hrsz. ingatlan 864 K;
 136/270 b. hrsz. ingatlan 46 kor., 2153 hrsz.
 ingatlan 172 kor., 2190 hrsz. ingatlan 169 K,
 2192 hrsz. ingatlan 355 kor., összesen 3546 K
 kikiálltási árban, mint becsárban az
 1913. évi április hó 25-ik napján ó. e. 9 órakor
 Ligetvár község házánál dr. Reményi Zoltán
 ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével meg-
 tartandó árverésen eladtni fog.
 Kikiálltási ár a fentebb kitett becsár
 melynek 1/2 nél alacsonyabb áron el nem
 adható.
 Arverezni kívánók tartoznak a becsár
 10%-át készpénzben vagy óvadékképes pa-
 pirban a kiküldött kezébe letenni.
 Ezen hirdetmény kibocsájtásával egyide-
 jűleg meghatározott árverési feltételek a hi-
 valatos órák alatt a perlaki kir. jbróság tkvi
 osztályánál Ligetvár község előjáró-ágánál
 megtekinthetők.
 Perlak, 1913. jan. 31. 560

Kunštek István mechanikuš

Csáktornya, Erzsébet-tér. (gdje se prodava žito)

Preporuča se za dobru izradbu novih, kao i popravka sve vrsti Motora, mlatidbene, polske i šivače mašine, kao bicikle i gramofone sve uz umjerene cijene.

Sa veleshtovanjem

Kunštek István

Kert haszonbérbeadása.

Csáktornya belterületén fekvő MOLLÁK-féle kert (gyümölcsös, haszáló és konyhakert) haszonbérbe adatik, vagy fele haszonra, vagy határozott bérösszeg fizetése ellenében. Bővebbet a tulajdonosnál.

Urt zrende davanje.

U Csáktornya, u nutrišnji grunt lezeći MOLLÁKOV vert (šadovnjak, košenje i kuhnjinski vert) daje se zrende, ali gpolovinjje, ali za odredjene penezi šuma plaćanje. Više okolnosti pri vlastniku.

A Budapesti Hsztalos Ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet

az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve fennáll, felhívja a n. é. butorvásárló közönség figyelmét a VIII., Öllői-út 18, valamint IV. Ferenciek-tere 1. sz. (királyi bérpalota) pjonnan átalakított helyiségeiben rendezett

lakásberendezési kiállítás

megtéktintésére, raktárunk, mely a legnagyobb az országban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű, művészek által tervezett szakbizottság által felülvizsgált butorokból áll.

Teljes lakásberendezéseket művészi tervek szerint készítünk,

minden darab jótállás mellett adatik el.

A ranybánya.

Muraköz legszebb vidékén (a csáktornyai járásban) templom és iskola mellett levő kitűnő ÜZLET családi okokból bérbeadó esetleg előnyös feltételek mellett eladó. Ez egy vegyeskereskedés, mely London részére nagy mennyiségű tojást, mindenféle szárnyasállatot, valamint vaját szállít. Kiterjedt gabona és bőrforgalma van.

Bővebb felvilágosítás e lap kiadói hivatalában kapható.

Zlato jama

lahko ima ovaj, koji se pobrini za ljepo trgovino poleg farne cirkve i škole, vu jako lepem kraju, Medjimurja; i to pod jako ugodnom pogodbom. Trgovina je mešovitoj robom, kupovanja JAJCI za LONDON nadalje se kupuje svakojaka perad, kak: piliči, goske, raci, pure, kak tudi svakojako zrnje, kože i maslo; trgovina se PRODA, ali da z rende zavolo familjinih uzrukov.

Upita se kod uprave Muraköz Medjimurje, p. brojom 1913 5 „zlata jama“ u Csáktornya.

Rum Szilvórium Törköly pálinka

Kapható: Hochsinger M. és Fiai cégnél Csáktornya.

Rum Slivovica Tropicia žganica

Dobva se pri: Hochsinger M. i Sinovi firmi Csáktornya.

Fiatal rőfőskereskedő segéd

március 15-iki belépésre kerestetik.

Ajánlatok

Fuchs Gyula

czéghez SLATINA (Slavonia) intézendők.

rekedség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-féle pemetefü czukorkánál! Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félt kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RETHY név. 1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 kor. Mindenütt kapható.

Riváló finom asztali alma

a legnemesebb, legtartósab minőségben szállít kilogrammonként 35 fillérért. Egy 5 kilós postacsomag K 2.20

Max Pauly Redacteur, Köflach (Steierország)

PROGRESS

egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotico vattával

Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SANDOR) papirkereskedésében Csáktornyan